

Geldschieters voetbal willen niet alleen doelpunten zien

VK 13/7/01

De redding van de Arnhemse eredivisieclub Vitesse is niet alleen maar goed nieuws, meent Pieter Verhoogt. Het toont aan hoe het voetbal steeds meer in de greep komt van particuliere geldschieters, die doorgaans niet alleen de sportieve belangen van de voetbalclub op het oog hebben.

VOETBALCLUB Vitesse is vorige week op het nippertje gered van een faillissement. Door een miljoeneninjectie van enkele vermogende particulieren en een donatie van de provincie Gelderland lijkt de club in staat haar licentie te behouden. Er kan komend seizoen dus weer gewoon worden gevoetbald in Arnhem. Aan de uiteindelijke oplossing zitten echter wel een aantal aspecten die de moeite waard zijn om even bij stil

te staan. De situatie bij Vitesse illustreert een belangrijke ontwikkeling in het professionele voetbal, namelijk de toenemende invloed van economische factoren in de sportwereld. Meer en meer gaat de discussie over de begroting in plaats van de sportieve ranglijst. In het voetbal, de grootste professionele sport in ons land, is deze ontwikkeling het duidelijkst zichtbaar.

Langzaam maar zeker confronteert de toenemende commercialisering ons met zaken die in andere, grotere voetballanden al langer aan de orde zijn. Neem de financiële afhankelijkheid van Vitesse van één of meerdere individuele geldschieters (eerst Karel Aalbers, nu drie andere ondernemers). Een beeld dat sterke overeenkomsten vertoont met de situatie die wij kennen van clubs in Italië en Spanje.

De suikerooms haasten zich in de regel te melden dat clubliefde de grote drijfveer is achter het uitschrijven van de cheques. Zo ook in Arnhem. Over de lening van 20 miljoen moet Vitesse 6 procent

rente betalen, maar verder is er geen enkele zekerheid dat de drie geldschieters iets van hun geld terug zien. 'Dat hoeft niet, wij zijn echte vrienden', zo luidt de verklaring van de Vitesse-redders. De ervaring leert echter dat bij tegenvallende sportieve en financiële resultaten, slechts weinig geldschieters passief aan de zijlijn blijven staan kijken hoe de waarde van hun investering terugloopt.

In dat geval willen zij die betalen ook graag bepalen. Dan blijkt vaak dat zij niet schromen het zakeninstinct waarmee zij hun kapitaal hebben vergaard, ook in te zetten in de sportwereld teneinde hun financiële belangen te beschermen. Liefdadigheid kent zijn grenzen.

Wat er kan gebeuren wanneer economische afwegingen een belangrijke rol gaan spelen bij het management van een sportorganisatie kunnen we zien in de Noord-Amerikaanse profcompetities. Clubs zijn daar vrijwel zonder uitzondering eigendom van rijke ondernemers die zich bij hun beslissingen laten leiden door hun eco-

nomische en commerciële belangen. Vorige week besloot de eigenaar van de Vancouver Grizzlies zijn NBA-basketbalploeg vanuit Canada te verhuizen naar Memphis omdat die regio voor zijn team betere marktkansen biedt.

Dergelijke verhuizingen komen vaker voor. Regelmatig spelen clubeigenaren lokale overheden tegen elkaar uit. Dreigen met vertrek is vaak voldoende om overheden te bewegen tot forse investeringen in het huidige stadion of zelfs de bouw van een nieuw complex. En anders is er wel een andere regio bereid een nieuw stadion neer te zetten.

De relatie tussen een club en haar thuisstadion verdient nadere aandacht, zeker met het oog op de Arnhemse situatie. Dat een voetbalclub als Vitesse een stadion nodig heeft is evident. Maar evenzogoed heeft een modern stadion als de Gelredome een eredivisieclub nodig. Zonder de huurpremie van enkele miljoenen gulden en de jaarlijkse bestedingen van de honderdduizenden bezoekers van de thuiswedstrijden is het onmogelijk de exploitatie van dit complex rond te krijgen.

De vraag op wat de investeerders in dit stadion (inclusief de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland) zullen doen wanneer Vitesse er onverhoopt toch niet in slaagt haar licentie te behouden. Dat zou het rendement van investeringen in het stadion ernstig onder druk zetten. Een revolutionaire maar serieuze optie zou zijn wat veel stadions en lokale overheden in Amerika ook hebben gedaan om de waarde van hun investeringen te behouden: een andere club die wel over een licentie beschikt bewegen om te verhuizen. Met een fraai financieel aanbod valt zeer waarschijnlijk wel een eredivisieclub te paaien. Dat geldt zeker in de steeds bedrijfsmatiger bestuurde sportomgeving die het betaald voetbal aan het worden is.

Ter illustratie: de heer Scheringa, succesvol ondernemer en voorzitter/geldschietster van AZ dreigde vorig seizoen met zijn club uit Alkmaar te vertrekken in-

dien de gemeente geen medewerking zou verlenen aan de verdere commerciële ontwikkeling van het stadiongebied.

De sterke onderlinge afhankelijkheid van stadion en club maakt dat het risico van een eventueel faillissement van Vitesse ook de geldschieters van het Gelredome treft. Dat financiële ondersteuning voor het noodlijdende Vitesse vanuit deze groep geldschieters tot op het laatste moment uitbleef is dan ook opmerkelijk te noemen.

De vraag is of hier sprake was van bewuste terughoudendheid. Ik sluit niet uit dat het eerder gaat om onbekendheid met de economische krachten en verhoudingen in en rond de sport. Aan de vermenging van sportieve emotie en commercieel-economische ratio in het voetbal en de topsport in het algemeen zullen wij de komende jaren allemaal moeten wennen.

Pieter Verhoogt is werkzaam bij KPMG Bureau voor Economische Argumentatie.